УДК 338.2
Зоря О.П.
канд. соц. наук, доц. НУ«Запорізька політехніка»

ОСОБЛИВОСТІ ОПОДАТКУВАННЯ ФОП У ПЕРІОД ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНИ

Фізична особа-підприємець (ФОП) – це тип суб'єкта господарювання, яким володіє й управляє одна людина і в яких немає жодних правових відмінностей між власником і бізнесом. Власник отримує весь прибуток (з урахуванням оподаткування) і має необмежену відповідальність за всі збитки і борги.

Фізична особа-підприємець має можливість обрати види діяльності і систему оподаткування. Скільки податків фізична особа-підприємець платитимете у майбутньому, залежить від того, яку систему оподаткування обрано.

Загальна система оподаткування вигідніша для підприємців, які мають значні витрати. На цій системі витрати враховують, коли обчислюють базу оподаткування. Зазвичай це підприємці, які займаються виробничою діяльністю або торгують товарами. Тут на переважну частину витрат припадають собівартість продукції, витрати на транспортування, оплату праці тощо.

Якщо витрати незначні, краще обрати спрощену систему. Вона відрізняється тим, що базу оподаткування визначають без урахування витрат. Це

сфера послуг із незначною питомою вагою витрат або торгівля продукцією власного виробництва, для виготовлення якої не залучають сторонню сировину. Фізособа може обрати одну з чотирьох груп єдиного податку. Для кожної з них діють обмеження як щодо видів діяльності, кількості найманих працівників, так і щодо граничного обсягу річного доходу. Підприємцеві також необхідно визначитися, які види діяльності він провадитиме, і підібрати відповідні коди у КВЕД. Правильно визначити код виду економічної діяльності допоможе Сервіс для визначення кодів видів економічної діяльності за КВЕД-2005 та КВЕД-2010. Підприємець може провадити підприємницьку діяльність лише в межах обраних і зареєстрованих КВЕДів. Особливо це актуально для єдинників. Коли реєструєте майбутню підприємницьку діяльність, обрані КВЕДи зазначте у заяві щодо державної реєстрації ФОП (форма 1).

Заяву і документи для реєстрації подайте до держреєстратора або нотаріуса. Зробити це можете у паперовій або електронній формі (п. 1 розд. ІІ Порядку державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань, що не мають статусу юридичної особи, затвердженого наказом Мін'юсту від 09.02.2016 № 359/5); ст. 14 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань» від 15.05.2003 № 755-IV.

Подати документи у паперовій формі: особисто, поштовим відправленням з описом вкладення, через представника чи то уповноважену особу.

Фізособи мають право, але не зобов'язані, відкривати рахунки в банках для провадження підприємницької діяльності (п. 31 Інструкції про порядок відкриття та закриття рахунків користувачам надавачами платіжних послуг з обслуговування рахунків, затвердженої постановою правління НБУ від 29.07.2022 № 162). Наявність підприємницького поточного рахунку в одному банку не позбавляє підприємця права відкрити такі рахунки в інших банках, якщо вони йому потрібні. Банк відкриває клієнтові поточний рахунок за договором банківського рахунку. Але спочатку обов'язково проводить процедуру ідентифікації та верифікації підприємця.

Фізичні особи - підприємці та особи, які провадять незалежну професійну діяльність, зобов'язані повідомляти про свій статус банки та інші фінансові установи, де вони відкривають рахунки (п. 69.7 ПК).

Згідно Закону України від 09.11.2023 № 3460-IX «Про Державний бюджет України на 2024 рік» мінімальна заробітна плата: у місячному розмірі: з 1 січня - 7100 грн, з 1 квітня - 8000 грн; у погодинному розмірі: з 1 січня - 42,6 грн, з 1 квітня - 48 грн. Розмір ЄСВ для ФОПів дорівнює 22% від розміру МЗП: 1562 гривні у січні – березні; 1760 гривні у квітні – грудні. Максимальні ставки ЄП з 1 січня 2024 року: 1 група – 302 гривні на місяць; 2 група – 1420 гривень на місяць; 3 група – 3% (у разі сплати ПДВ) або 5% від оборо-

ту. ЄСВ для усіх ФОПів: на період воєнного стану та 12 місяців після його завершення підприємці мають право не платити ЄСВ. Період, коли підприємець не платить ЄСВ, йому не нараховується страховий стаж.

У 2024 році ліміти доходів для ФОПів на ЄП будуть такими: 1 група – 1185700 гривень; 2 група – 5921400 гривень; 3 група – 8285700 гривень. З 1 січня 2024 року для того, щоб вийти на пенсію за віком: в 60 років – 31 рік страхового стажу; в 63 роки - 21 рік страхового стажу; в 65 років – від 15 до 20 років страхового стажу. - в 65 років - якщо менше 15 років стажу, людина має право на отримання державної соціальної допомоги замість пенсійних виплат.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України «Про Державний бюджет України на 2024 рік» № 3460-IX від 09.11.2023 р. URL: http://zakon.rada.gov.ua (дата звернення 02.04.2024).
2. Податковий кодекс України № 2755-VI від 02.12.2010 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17 (дата звернення 02.04.2024).